

NÉPNEVELŐK LAPJA

NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI HETILAP.

A MAGYARORSZÁGI NÉPTANÍTÓK EGYETEMES GYÜLÉSÉNEK, A VÉGREHAJTÓ-BIZOTTSÁGNAK ÉS TÖBB HAZAI TANÍTÓ-EGYESÜLETNEK RENDES KÖZLÖNYE.

Laptulajdonos:

Felelős szerkesztő:

A »NÉPNEVELŐK PESTI EGYLETE.«

LAKITS VENDEL.

Megjelenik e lap minden szombaton **Előfizetési ára:** Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. **Hirdetések** 2 has. petit-sorokint 10 krral számíttatnak. **Kéziratok** a szerkesztőhöz (Budapest, III. ker. tanuló-utcai népiskola); **előfizetési pénzek**, reklamatiók sat. **Weiszmann** testvérekhez mint kiadókhöz (V. ker., Lipótváros, Ferencz-József-tér 8. sz.) küldendők.

A kormány és a tanító-egyletek szövetsége.

A kormány megtiltja a tanítóegyletek szövetkezését, mert ilyen szövetségre nincs meg az alap a népoktatási törvényben.

A népoktatási törvény 1868-ban kelt, azóta 11 esztendő folyt le.

Mikor e népoktatási törvény alkottatott, akkor a magyar nép egy egészen új korszak előtt állt. Népet kellett teremteni más művelt népek hasonlatosságára és képére; és a magyar nép rövid 11 év alatt megmutatta, hogy van hajlama és akarata a többi népekkel a cultura terén lépést tartani. Iskolakényszer nélkül is úgy felszaporodott volna a tanuló-ifjuság száma, mint megvan ma, mert az iskolák tulzsfoltságát korántsem az iskolakényszer okozta vagy okozza, hanem a magyar nép, finom érzéke, mely felfogta, hogy a tudomány — kincs.

A népoktatási törvény, mely 1868-ban Magyarországnak adott, mindenben nem felel meg többé az 1879. Magyarországnak. A népoktatási törvényt tehát revideálni kell. Ezt a szükségességet hangsúlyozta a III. egyet. tanítógyűlés.

Feltéve tehát, hogy a tanító-egyletek szövetsége nem talál alapot a népoktatási törvényben, akkor ez is a törvény hiányai közé tartozik, és a revideálásnál mindenestre tekintettel kell ilyesmire lenni.

1868-ban nem lehetett a törvény tekintettel erre; hisz még csak kezdetén álltunk az új korszaknak, elég vívmány volt a megyében lakó tanítókat egy összetartozó testületté alakítani. De nem is volt még akkor szükséges. Előbb kifejlődniök kellett az egyleteknek és csak azután támadhatott a közös célok után törekvő testületeknek az a gondolata, hogy egy nagy egészszé olvadjanak össze.

Hogy az egyletek, amint kifejlődtek, valóban nagyban előmozdíták a nevelésügyet, azt a magas kormány semmikép sem vonhatja kétségbe, és tiszteletére mondjuk, el is ismeri évi jelentéseiben. Kétséget sem szenved, hogy az egyletek sokkal hathatósabb tényezői voltak a népnevelés felvirágozására, mint akár a tanfelügyelők intézménye, akár kormány-rendelte megyei tantestületi gyűlések.

De — miként a harcosok, lövés-, vívás- és küzdéstől ellankadva hátrálni kezdenek, vagy legalább közömbösen várják a következőket,

hacsak a hadnagyok buzditó szavaik és tettük beléjük új erőt nem önt: úgy az egyesületek küzdésükben elfáradva, a magas kormány buzditó szavát várták, melyet a szövetség megerősítésében adott volna meg.

A szövetség létrejöttével az egyesületek ugyanazon a position maradnak, melyet annak előtte elfoglaltak, a harc ugyanazon fegyverekkel ugyanazon célra vivatik: a szellem fegyverével a népmivelődéssel felvirágoztatására.

A szövetség betiltásával közömbösség fog beállani, közömbösség az ügy iránt, közömbösség minden iránt. Mert a kötelességnek teljesítése a törvény keretén belül is kétféle lehet.

Ha kérdezzük magunktól: mi indíthatta a magas kormányt a szövetkezhetőség betiltására? megtudnók a feleletet adni — de félünk azt kimondani — nem gyávaságból, hanem hiveséges meghódolásból a felsőbbség intézkedése iránt; mert a felelet semmiesetre sem válnék a tanítószék szegényére.

Csak azt az egy kérdést bátorkodunk felvetni: mivel kívánná a magas kormány a szövetség működését helyettesíteni? Mert az nem hiszszük a magy. alkotmányos közoktatásügyéről, hogy a népoktatásügy oly hatalmas tényezőjét, minő az egyesületi működés, minden ok nélkül elveszni hagyja. Ok nélkül, mert midőn 22,000 adófizető polgár kér valamit a miniszter urtól, elég ok-e őket elutasítani, azért mert nincs rá alap a népoktatási törvényben?

Hazánk alkotmányát nem a népoktatási törvény teszi. Az országban levő társulatok és egyesületek egyike sem tiltható be azért, mert a népoktatási törvényben nincs rá alap. Ott van az ezernyi tagból álló természettudományi társulat, az országos nőképző-egylet, az országos izraelita tanító-egylet, a tanár-egylet sat. sat.; ezek fenálhatására sincs alap a népoktatási törvényben.

Tiszta dolog tehát, hogy az nem ok 22,000 adófizető polgárt kérésével elutasítani.

Ha a kormány azt moaná: nincs szükségem a tanító-egyesületek szövetségére céljaim előbbrevitelére; tesztek én eleget e téren: arra azt válaszolhatnók, hogy álladalmi szempontból ezt még egy korlátlanul uralkodó kormány sem mondhatja, mert »az állam soha se olvaszthatja fel magában az egyesületek teendőit« amint ezt Dahn »Vernunft im Recht« (Berlin 1876) című művében nagyon szépen kimutatja, annál kevésbé mondhatja ezt egy alkotmányos kormány, mely a népakarat végrehajtásával van megbizva.

Ha nincs alapja a szövetségnek a népiskolai törvényben; van alapja hazánk alkotmányos törvényeiben.

Minket néptanítókat éppen azok a nagyvilági események, melyek a magas kormányt a nagyobb mérvű szövetkezések betiltására bírják a szövetség megalakítására bírnak. Nem mintha mi okosabbnak tartanók magukat, — Isten őrizzen ily gondolattól — hanem, mert mi az ügyet erkölcsi szempontból tekintjük.

Mi a szövetséget újra meg újra fogjuk kérelmezni, mert hazánk népnevelése fejlődésére szükségesnek tartjuk — de nem is kell majd újra meg újra kérnünk, mert erősen hiszszük, hogy a magas kormány Magyarország 22,000 néptanítóját nem fogja ismét üresen elutasítani.

Virág J.

Levél a szerkesztőhöz.

Kedves szerkesztő barátom!

Bármennyire nagy kincsnek tartom a »hallgatag nyelvet,« jó-akaratu kívánságod folytán papírra teszem azon tapasztalataimat, melyeket az iskolai évben első osztályu tanítványaim közt szereztem. Polgári leányiskola első osztályáról levén szó, az lehet tárgya levelemnek, hogy: mit hoznak és mit nem hoznak magokkal tanítványaink, az elemi iskola osztályaiból?

Érzem, hogy tárgyam előadásához bátorság kívántatik. Az igazság kimondása ugyanis mindig jó adag bátorságot föltételez, a mennyiben készen lehet az illető arra, hogy leverik érette a fejét. De mivel legtöbb tévedésünk kutfeje a bátorsághiány szokott lenni, igen leplezetlenül fogom tapasztalataimat elmondani. Reményilem, senki sem vonja kétségbe azt a céloamat, melyet te mindig s most e levél közlése által is szolgálni ohajtasz, hogy t. i. tanításügyünknek hasznára legyünk.

Nő pályatársaink némi részben szememre vethetnék, hogy »más köleséről verem a verebet«; de e tettemet mégis csak igazolja az, hogy az ítéletmondás föltételeinek megszerzéséhez alkalmaim bőven vannak. Ez iskolai évben ugyanis leginkább tapasztalatszerzés vezetett le az első osztályba. Nemcsak hallani akartam a panaszokat, hanem személyesen meg is győződni azoknak különféleiségeiről. S megvallom, nincs oly panasz, a melyet ma igazságtalan vádnak tudnék nevezni.

Mert igaz ugyan, hogy nem egy, de nyolc—tíz helyről is jöttek össze tanítványaink, s így egészben véve felelősségre vonni épen nem lehetne senkit sem, ha mindjárt akarnék is; mindennek dacára szükséges elsorolni a tapasztalt hibákat, hogy a kellő következtetést levonhassuk azokból.

Elsorolásomat mindjárt a csengetésnél kezdhetem.

Kíváncsi leányfők kukucskálnak még ma is a folyosón, s nem lehet oly felügyelőt állítani, a ki bírná megakadályozni, hogy e kisleányok helyükön várják be az illető tanárt és ne rohanjanak be azt kiabálva: jön, jön, jön! Ezt tapasztalva, ép a tizedik, vagy tán huszadik tanítást akarná erre vonatkozólag tartani az illető osztályfőnök, ha szóhoz tudna jutni. Ámde e kis seregnek engedelem sem kell akkor, hogy körülvegye a szószéket, s mindegyik első akarjon lenni a maga ügyebajának elmondásában. S ha azt hinné valaki, hogy szelid beszédre hajtva, helyre mennek, az nagyon csalatkoznék. E növendékek sem szeretetből, sem ti zteletből nem tudnak engedelmeskedni; e leánykák között alig akad olyan, akiben van jóság, van szelidség, szerénység és van érzékeny szemérmetség.

Annál több van bennök a türelmetlenségből, a nyájasságtalanságból, a részvégtlenségből és a fitymáló, lenéző gögősségből.

E tulajdonságaikból származik köszönésmódjuk is, s mely seholsem és sohasem áll egyébből, mint e divatos kifejezésből: jó n a p o t.

S még megdöbbenőbb, hogy ne mondjam boszantóbb az, hogy e kicsiny gyermekek azzal állnak elő, ha ajkaikról ez illemtelen beszédet letörölni akarjuk: »Az én kisasszonyom, (avagy te is asszonyom) azt mondta, hogy az nem érti az urias módot, a ki így nem köszön; pedig az urias módot a fővárosi leányoknak nagyon kell tudni.«

Régi dolog, hogy a sikeres iskolai oktatásnak egyik lényeges föltétele a csend. Tudjuk, hogy ez kétféle: külső és belső.

Az elsőről a mi városunkban kevés helyen lehet szó. Mert ha igazak akarunk lenni, ezen közmondás ellenére, hogy »kinek savával élsz, főztét megdicsérsz« ki kell mondanunk, miszerint a mi iskoláink valóban kiváló paedagogiai-ellenes érzékkel vannak tervezve. Ki van mondva, hogy minden utcai zaj és zörej teljes közvetlenséggel hábor-gassa előadásainkat.

Az én új tanítványaim között a másikkéle csendességnek is alig akadok valami nyomocskájára. Semmi nyugodtság nincs e leánykák arcán, s foglalkozásuk tárgya iránt körükben kellő érdeket gerjeszteni még most lehetetlen. Figyelni, a lélek egész erejével egy bizonyos tárgyon függeni nem bírnak. Keresztbe tett lábakkal ülnek, hol előre, hol hátra könyökölve támaszkodnak, élénkség nélküli szemekkel báméskodnak s egyáltalán nincs meg nálók az az élelenség, melylyel a munkás lélek magát az arcon kifejezni szokta. És ez a nagy közöny csak az esetben változik, ha olvasásra a szomszédja van fel-szólitva.

Olvasásukban pedig épen nincs folytonosság; akadoznak és ismételnék, a szüneteket pedig figyelmökre se méltatják. Mintha bizony példányszerű felolvasást nem elégszer hallottak volna... Én igazán nem tudom, hogyan tanulhattak ezek valamit értelmesen, holott az olvasásban oly nagyon kétségtelenek.

Előadásukban, feleletökben nincs semmi kifejezés, semmi erő, ninesenek nekibátoritva; szórakozás és figyelmetlenség jellemzi őket.

A fegyelmezés eszközeül a lassu, szelid beszéd hatástalan, óh csak az asztal verdesése és a durva, kemény hang tud kellően hatni.

Ha azonban felelnie kell a zajongó kis seregnek, akkor oly lassan susognak, hogy azt a szomszéd sem értheti meg. S a mit én különösen figyelemreméltónak találok ily esetekben, az az, hogy e körülmény iránt a nem felelők teljes közönnyel viseltetnek.

Roszul olvasván e növendékek, természetes, hogy rosszul is kell irniok. A hallóérvék és a beszéd életművei nem gyakoroltak. Innen van, hogy a nyelvet alkotó egyes hangokat tisztán sem fel nem fogják, sem meg nem különböztetik. Alig akad gyermek, ki a hangokat helyesen jelölné meg. Hosszu és rövid hangok, továbbá a d, t, g, k, érvékelésére nem képesek. Holott jól tudjuk, hogy a hangok hibátlan kiejtése és megjelölése egyenesen a helyesírásra vezet.

Hihetetlenül kevés jártassággal bírnak a gondolkodásban is. Kevés a nyelvismeretök. S ily módon mi természetesebb, minthogy annál kevesebb ismeretet tehetnek azon sajátjokká.

Azt ugyan nem mondhatom, hogy nem tudnak nyelvtani szabályokat; de az tény, hogy nem olvasmány alapján jutottak abbéli ismeretükhöz.

Arra nézve egy pár óra alatt kellő tapasztalathoz jutottam, hogy az értelem fejlesztése, az olvasmányok feldolgozása különösen primitív. Egy-egy osztályban alig akad egy-kettő olyan, a kik az elemzésben, elbeszélésben, fejtegetésben némi jártasságot tanusítanak. Egész mondatban, hangosan, tiszta kiejtéssel, kellő hangnyomattal dehog tudnak beszélni.

Dolgozataik szerfölött rondák, s mindig az a mentségök, hogy a tisztába akarják szépen írni.

A maga idejében, a maga helyén végezni valamit igen kevés tanuló tud. Hasztalan munkákat végeznek s pazarolják az időt, az erőt és a — pénzt.

A táblán pedig alig látható betűket irnak.

Olvasás közben könyvüket az arcuk elé tartják.

Könyveiket szeretik szétszórni, befirkálni és begyürni.

Ruháikra kevés gondot fordítanak, s kevés dolgot tudnak szégyenlenni.

Igen ki van bennök fejlődve az irigység, s nagy bennök az árulkodási hajlam.

Ot-hat feláll panaszolkodni egyszerre, s majdnem mind hozzá teszi: »De igazán mondom.«

Mindezekhez járul még az is, hogy már most is majd megfagnak. Fejüket, nyakukat egyre kötözik, s meleg kendőjüket avagy felső öltönyüket sirva-riva vetik le. Igaz, hogy némelyek a feslett ruhákat szégyenlik; de nem mindnyájan.

Ime, kedves barátom, a kép, a mely, fájdalom, egy cseppet sem ideális. Azonban vannak egyes vonások benne, amelyek szelidítik annak komorságát. Vannak egyes növendékeink, a kiknek mozdulataikban könnyedség, tekintetökbeu nyájasság, arcukon jóság, színökben részvét és szeretet, szemökben elevenség, figyelmökben kitartás, szavokban okosság, tetteikben meggondoltság, magokviseletében illemesség, külsejökön esin s könyveikben rendszeretet található.

Nem gondolod, mily jól esik ezeken, mint tükörben, az anyát és tanítójak fényét szemlélnem! . . .

Isten veled.

Budapesten, 1870. okt. 1. Szerető barátod

Dr. Kerékgyá

T Á R C A.

Vasuti dolgok ismertetése — az iskolában.

(Folytatás.)

VI.

Gyors-árúk.

Ezelőtt két évvel olvastam egy vidéki lap hasábjain egy nagy-tiszteletű szerkesztő ur keserves kifakadásait »t é v e s i r á n y i t á s« folytán későn érkezett gyorsáru-díjtételének rendkívüli nagysága felett, mely áru az értesítés után nem váltatván ki azonnal, csak »fekbér«-ért többet mint 8 forintot kellett fizetni, a hosszú ideig tartó raktároztatásért.

Laikus ember — lehet — szintén megbotránkozva olvashatta ama panaszkodó sorokat, míg mi vasutiak, nagyon is természetesnek találtuk az egész dolgot, s akaratlanul is mosolyognunk kellett a nagy-

mányu, de e tekintetben járatlan szerkesztő ur avatatlanságán s be kell vallanom őszintén, hogy ezen körülmény adta meg az intentiót e cikksorozat megírására.

A gyors-szállítmányok a viteldij kiszámítása céljából következő osztályokba soroztatnak:

1. teljes dijtételű,
2. mérsékelt dijtételű és végre
3. kedvezményezett dijtételű osztályba.

Mérsékelt gyors-szállítmányok közé csak a következő cikkek számíthatnak u. m.: vaj, tojás, friss halak, rákok, zöldség, főzelék, friss gyümölcs, zsir, tej, túró, sajt, élesztő, továbbá kenyér, sütemény, friss hus, leölt apró marha, baromfi és vad.

Teljes dijtételű gyorsáru pedig mindazon árucikk, mely az előbbi pont alatt nem lett megnevezve.

Végül kedvezményezett dijtételű gyorsáruk az üresen visszatérő edények, u. m. zsákok, kosarak, edények, bödönök, hordók, ládák, sat.

A gyorsáruk dijtételeit az egyes vaspályákon 100 kilogramm és kilométerenként mutatja a mellékelt

III. Táblázat.

Folyó sz.	A vaspálya megnevezése	Teljes dijtételű 100 kgr.	Mérsékelt 100 kgr.	Kedvezményezett 100 kgr.
1				
2	Alföld-Fiumei	1.98	0.92	0.59
3	Arad-Körösvölgyi	1.98	0.95	0.70
4	Arad-Temesvári	1.98	1.06	0.59
5	Első erdélyi vasut	1.98	0.92	0.59
6	Első magyar gácsi	1.98	0.92	0.59
7	Galíciai Károly Lajos	1.98	1.00	0.62
8	Nándor császár északi	1.98	1.03	0.62
9	Kassa-Oderbergi vasut	1.98	0.91	0.59
10	Morva-Sziléziai északi	1.98	0.82	0.62
11	Osztirák-államvasut	1.98	0.82	0.62
12	Tiszavidéki vasut	1.98	0.95	0.70
13	Magyar észak-keleti	1.60	1.05	0.70
14	Magyar államvasut keleti	2.00	0.90	0.60
15	„ „ déli	1.6	0.90	0.60
16	„ „ északi	1.6	0.90	0.60
17	Magyar uyugati	1.98	0.92	0.59
18	Eperjes-Ordói	1.98	0.92	0.99
	Déli vasut	1.50	0.08	—

ezüst krajeárokban.

Gyorsáruknál az illetékek úgy számíthatnak, hogy 5 kilogrammon alóli szállítmányok 5 kilogrammnak; 5 kilogrammon felül pedig minden megkezdett 5 kilogramm teljes 5 kilogrammnak vétetik.

A rendes szállítási díjon kívül, minden egyes pálya javára még 100 kilogrammonként 10 kr. kezelési illeték számíthatik.

Legcsekélyebb illeték gyanánt egyes gyors-szállítmányokért 20 kr. bankjegyérték számítandó, mely összegben a kezelési illeték benn foglaltatik. Mérsékelt gyors-szállítmányokért az esedékes illetékek a feladásnál fizetendők.

Minden gyorszállitmánynak az üzletszabályzat 50. §-ában előirt nyomtatott és a vasutintézet által bélyegzett szállító-levéllel kell kísérve lennie. Gyorszállitmányok fuvarlevele vörös színű.

Szállítólevél-úrlapok minden állomáson egy krajcárért bankjegyértékben kaphatók. (1876. év előtti időpontig 2 kr. volt egynek ára.)

Vakarásokkal ellátott és kijavított szállítólevelek visszautasítottatnak.

A feladási vevényért bankjegyértékben 4 kr. számítottatik, míg az esetben is, ha a félnek a feladási vevény helyett szállítólevél-másodlat adatik ki.

(Folyt. köv.)

Elemi tanügy a párisi világtárláton.

(Békey Imre min. osztálytanácsos és budapesti tanfelügyelő után.)

XI.

Ama főbb alapelveket, melyeken Ausztriában az elemi tanügy nyugszik, korábbi cikkünkben adtuk. Tükre az társ-felünk tanügyi állapotának, s hogy még jobban megvilágítsuk a dolgot, (de jó lesz ha az egyik gyertyát elfujjuk) megemlítjük, hogy osztrák, első sorban bécsi kollégáink nyomorultán vannak fizetve, mai napig is, úgy hogy a bécsi tanítók főkeresete a zene-lecke adásból áll, a tanítói gázsi csak ráadás, amelyből csak a susztert fizetik, de csakis foltozásért, mert bizony tán még a Bécsben szükséges sok eszmára sem elég városi fizetésük. Anynyit merünk állítani, hogy van sok urasági kocsis, akinek több a bére — a liberian kívül — mint a bécsi tanítónak.

Az osztrákok által kiállított tárgyak, bár minőség tekintetében, mint már ismerjük, jók, de mennyiségökre nézve nem ütötték meg a mértéket. Leginkább a kormány képviseltette tankönyvek stb. bemutatása által az osztrákok tanügyet.

A látott tárgyakról annyit említünk meg, hogy feltűnő újdonság vagy haladás rajtok nem konstalálható; hanyatlásról sem akarjuk vádolni, és csak azon oknál fogva, mert Ausztriából hozzánk már minden tanszer, tankönyv importáltatott, meg magunk is el-elmegyünk szomszédainkhoz vizitbe s így mindegyikünk tudja, mijök van; többet nem szándékunk szólani.

Magyarország népiskolái azoknak fénye, máza elég ügyesen s kellő mennyiségben volt a világ szeme elé állítva. Aki a tárlat e részét megnézte, magasztos fogalmakkal hazánk virágzó tanügyéről távozott.

A kormány, meg a főváros odaküldöttek minden szépet, fényeset; ott voltak a főváros iskoláinak tervrajzai, volt fénykép elég. A tanügy emelkedéséről »exposé« stb.

De nézne csak valaki a kuliszák mögé, ott látná meg igazán, mit kell a magyar tanügyről tartani s hogyan áll az mai nap is. Midőn a magyar tanító elhagyatva Istentől, embertől, önmaga akarja magamagát és társait képezni, egymáson ahogy lehet segíteni, társulni ohajt, de ebből ugyan nem lesz semmi, van arra a kormánynak gondja, csak hogy maradjon a tanító ezután is a mi volt.

Fölösleges mondani, hogy nagy dolgot könnyebb egyesült erővel vinni végbe mint egyeseknek, és midőn a magyar tanítók országos szövetkezetet akarnak létrehozni, az alapszabályok nem erősítettnek meg, mert bár magyarul vannak írva, nem értik meg, hogy mi van bennök.

A legközelebbi világtárlatra majd ezt tessék aztán felküldeni; a sok fénykép között, hogy legyen ott e szomorú árnykép is, hogy a világ is tudhassa, mily világot élünk e szép szabad hazában!

A kiállítók közt ott szerepelt a Franklin-társulat, Tettey, Eggenberger, Lauffer, Lampel, Zilahy könyvkereskedő cégek stb. Görög István a fővárosból, ugyaninnen Schunda. Reischl Oravicáról, Komjáthy Kolozsvárról, Fábry Rimaszombatból különféle tanszereket mutattak be.

Feszl László főv. polgári iskolai tanár padmintát és nagy táblát mutatott be, mikéért bronzéremet nyert.

A tanítóképezdek közül résztvettek a főv. rajztanár-képezde, a II. és VI. ker. képezdek, továbbá a bajai, zilahi, znyóváraljai; végre Erdélyből a hosszufalusi ipartanoda.

Bővebben nem szólunk a kiállított tárgyakról, valamint a még ezentul irandó cikkünkben is csak a legösszevontabban fogunk még a hátralevő országok tanügyéről szólni, ezt is csak azért teszszük, hogy mégis teljes képet adjunk a világtárlatról, illetőleg ennek általunk ismerttetett részéről az elemi tanügyről.

Hogy csak rövid vonásokkal rajzoljuk a még ezután érintendő dolgokat, erre azon körülmény késztet, hogy a lapok terét ez ügyben már sokára nem kívánjuk igénybe venni, de a főök az, miszerint időközben értésünkre esett, miszerint Békey ur ő nsga, általunk már sokszor említett becses művét a nagy közönség használatára is közrebocsátotta s ma már minden könyvárusnál kapható; szives olvasóinkat, kik a párisi világtárlatról bővebben óhajtanak tudomást szerezu, a most mondott műre figyelmeztetjük.

Murányi Kálmán.

Látogatás a fővárosi szeretetházban.

Október egyik napján a fővárosba utaztam, hol elvégezve dolgomat, elhatározám meglátogatni a szeretetházat. Kíváncsi voltam azon intézetre, hol az utcáról felszedett gyermekeket megmentik a háznak és a társadalomnak.

Mikor megérkeztem, Szőcs András igazgató ur ép tornászott a gyermekekkel, kik engem igen barátságosan üdvözöltek, a mi nagyon kellőmelen lepett meg, mert e nyájas és nyilt magaviseletből az első percre meggyőződtem, hogy nem egyedül oktató, de nevelő is van ez intézetben, ki míg az elmét igyekszik a tudomány erejével megvilágítani, addig a szívet is műveli, a szeretet igaz melegével felébreszti szeretetre, jóságra, nyájasságra.

Szőcs András ur szives volt az intézetre vonatkozó minden felvilágosítást megadni.

Fájdalommal panaszkodott, hogy e jótevő intézetet nem részesíti a társadalom oly pártolásban, minő szükséges volna, s bizony erős munka kell, hogy ő egymaga a nagy feladatnak megfeleljen.

A legmélyebb tisztelet és elismerés mellett szólt Weisz B. F.

ur buzgóságáról, ki fáradhatlan buzgalommal őrködik az intézet felett, valódi édes atyja az insetben levő szegény fiuknak.

Az intézetben van most 25 fiu, ezek járnak 4 elemi osztályban, még az 5—6. osztály nem volt megnyitbató.

Van törzskönyv. Ebbe van írva a növendék élet- és jellemreija. E törzskönyv lélektani alap, nagy hasznára lehet a nevelészetnek. Meg van beune, hogy N. ily és ily szenvedélylyel, gyarlósággal bir, s ennyi idő multán ily bánásmóddal megtért, vagy javulásának jelét adta.

Az intézet elég tágas és igen alkalmas. Van nagy kert, hol a gazdaszatot gyakorlatilag tanulják a növendékek. Van nagy terem, mely tan- és étterem. Van hálóterem, tiszta és rendezett.

A gyermekek tiszták, rendes magaviseletűek, bátrak és szolgálatra készek.

Az igazgató ur szives volt rövid előadást rendezni. Bámulatos szép, határozott feleleteket adtak a növendékek.

Az igazgató ur módszere kitünő, ő a kérdezkedés módszerét követi, a gondolatársulás által egyik tárgyról a másakra megy át. Igy pl. kérdezte: »Mit dolgoztunk ma, fiuk? A fiuk feleltek: Salátát ültettünk a kertben. Hogy ültettük? Lyukat furtunk és vízzel meglocsoltuk. Mi szükséges arra tehát, hogy a saláta megéledjen? Puhított föld és viz! stb. így ment tovább s bele értünk a természetrajzba, természettanba, földrajzba stb. Azután énekeltek a fiuk. Ah! de kedves, de gyönyörűség volt hallgatni.

Megnéztem ruhatartóikat, mit igen szép rendben találtam és tisztán.

Beszélgetésbe bocsátkoztam a fiukkal, ők bátran, szemembe nézve feleltek szavaimra s midőn ott hagyám őket, köny tódult szemembe, áldottam a jóltevő sziveket, kik ezen szerencsétleneknek védangyalai; szívem igaz hála örömevel szoritottam kezét a buzgó és lelkesült igazgatóval, ki át van hatva hivatása nagyságától, s érzi, hogy ha csak egyet mentene is meg e már elveszni indult gyermekcsoportból, hazájának tesz szolgálatot.

Adná az ég, hogy ha ismét utam hozzátok vezet, szeretetház növendékei, akkor igazgatótok azzal a dicsekedéssel lépne elő, hogy a társadalom felkarolta a szeretetház ügyét méltóan s most már rendeltetésének teljesen megfelel, míg ez megtörténik, addig küzdj és fáradj, nemes férfiu, munkád hasznos es gyümölcsöző leend s majd velem együtt sok megmentett fiu kiáltja:

Éljen S z ő cs András, a derék nevelő és tanító.

V. Balogh Lajos.

Egyleti élet.

A III. egyetemes tanítógyűlés kebeléből kiküldött végrehajtó-bizottság újból megkezdette működését. Azt hitte ugyan, hogy a mint a tanító-egyletek szövetsége megalakul s annak központi választmánya megkezdí működését, reá (a végrehajtó-bizottságra) nem lesz többé szükség; de — fájdalom — csalódott! A szövetség 6 heti fennállása után feloszlattatott s így a szövetség, mely a III. egyetemes tanító-gyűléstől nyerte megbiztatását s melyet a kormány is elismer, újból átvette az ország egyik legfontosabb ügyének vezetését.

Az elnök, Péterfy Sándor, levélben tudatta a titkárral, hogy halaszthatlan családi ügyben vidékre (Vas megyébe) kénytelenítettven utazni, a gyűlésben meg nem jelenhet, egyszersmind az elnökségről is leköszön. — A bizottság őszinte sajnálattal hallgatta meg az elnök levelét, a leköszönést nem fogadta el s küldöttséget választott, hogy a végrehajtó-bizottság osztatlan bizalmának, nagyrabecsülésének adjon kifejezést Péterfy Sándor előtt s abbéli reményének, hogy a közbizalomnak engedve, az elnöki tisztséget továbbra is viselni fogja.

Elnök távollétében korelnökül Weisz Bernát Ferenc, az iskolai takarékpénztárak lángbuzgalmu apostola választatván meg, Lakits Vendel titkár átveszi a tanítóegyletek szövetségeinek iratait s jelenté, miszerint a szövetség ügyének vezetését (annak megalakulásáig) a végrehajtó-bizottságra ruháztatván a III. egyet. tanítógyűlés. most midőn a szövetség a kormány által feloszlattatott, ismét a végrehajtó-bizottságnak áll kötelelességében ez ügyet tovább, a megvalósulás felé vezetni.

Erre György Aladár a következő indítványt tette. »A végrehajtó-bizottság köteles tisztelettel, de fájdalommal s mély részvétellel vevni tudomásul a miniszter rendeletét. Ohaját fejezi ki, hogy a kormány a szövetség feladatairól s jelentőségéről egykor kedvezőbb nézetben lesz s a szövetség létesítése most csak ideiglenesen, de nem véglegesen szüntettetett be.

Ezen remény előkészítése végett kötelelességének tekinti a végrehajtó-bizottság minden lehető megtenni s ezért részletes utasítások nélkül albizottságot küld ki, mely ezen ügyet minden oldalról tanulmányozza s annak eredményéről annak idején jelentést tegyen, esetleg, midőn szükségesnek látja, konkrét indítványt terjeszzen elő.« Ezen indítvány elfogadtatván, a bizottságba megválasztottak: György Aladár, Lakits Vendel, Somlyai József, Tanos Imre. és Trájtler Károly.

A »Népnevelők pesti egylete« f. hó 3-án tartott választmányi ülésében őszinte sajnálatának adott kifejezést a magyar kormány azon eljárásáért, melylyel a magyarországi tanítóegyletek szövetségének a lapszabályait a jóváhagyási záradékkal ellátni vonakodott. Sajnálja ezt a magyar tanügy s a magyar nemzet szellemi előhaladásának érdekében. Őszintén fájjalja, hogy azon kormány tette ezt, mely szabadelvűnek vallja magát. A választmány azonban nem mond le a reményről, hogy a tanítóegyletek szövetsége, ha valamivel később is, de létesülni fog s erre nézve a népnevelők pesti egylete minden lehető el fog követni, a miként eddigelé is készséggel mozdította elő a szövetség ügyét.

Az egylet új helyisége (a IX. ker. nyul-utcai közs. iskolában) nem felelve meg a célnak, bizottság küldetett ki, mely a hatóságnál alkalmasabb hely kieszközlése, esetleg egyéb lépések megtétele végett tesz jelentést, illetve nyújt be javaslatot a választmánynak s ennek útján a közgyűlésnek.

A »Somogy megyei tanító-testület« rendes közgyűlését f. évi aug. hó 18—19-én tartotta meg Kaposváron a megyeház nagytermében. Hogy a közgyűlésről annak idején részletes tudósítás nem jelent meg,

annak tulajdonítható, hogy a közgyűlés egy s más ügy elintézését — figyelmet érdemlő okok miatt — a választmányra bizta. A választmány f. é. október 1-én — Csurgón — megtartotta gyűlését, a rábizott ügyeket elintézte, s így az egyesület 1878—9. évi működését befejezte.

A kaposvári gyűlés, dacára annak, hogy nem volt a leglátogatottabb, sikerültnek nevezhető, a mi az ottani városi tanács, polgármester, iskolaszék, és ennek elnöke, valamint a taaitó-testület buzgó fáradozásának köszönhető.

Az egyesület tevékeny elnökét, B á r á n y Ignác urat, a vallás- és közoktatási m. k. miniszter ur ő nagyméltósága időközben (a gyűlést megelőző hetekben) a csáktornyai képezdéhez helyezte át igazgatónak. E magas áthelyezés folytán a megye területéről távozni kényszerült s így a gyűlésen — fájdalom — épen az nem vehetett részt ki azt összehívta, s ki a közgyűlés vezetésére lett volna hivatva. Levélben vett búcsút egyesületünkől, s mondott le elnöki tisztéről.

Ily körülmények között a közgyűlésnek első teendője volt a tisztujítás, melynek eredménye az lett, hogy elnöknek Cibor Mór ur, a csurgói képezde igazgatója választatott meg, ki azonnal át is vette a gyűlés vezetését.

A közgyűlésnek első és legfontosabb tárgya a következő tétel megvitatása volt: »Mely tanuló nyilvánítható az 1868. 38. t. c. 3. §-a alapján taníthatlan tompaelméjűnek s mily eljárás mellett zárható ki a nyilvános intézetből?« E tételre vonatkozólag A d o r j á n M. olvasta fel »E l m e b e s z é d e k (gyengeelméjűség, butaság és hülyeség) a gyermekek k o r b a n « című tanulmányát. A tételre vonatkozólag a közgyűlés a következőkben állapodott meg.

1. Minden a 6-ik életévet betöltött, tehát iskolaköteles gyermek, feltétlenül felveendő a nyilvános iskolába. Kivételt csak a ragályos bajban és az elmebetegség legmagasabb fokán, a hülyeségben szenvedők képezhetnek.

2. Egy évi tanítás után a tanító jegyezze meg az illető tanulóra, hogy taníthatlan nak látszik; mire a 2-ik évre ismét felveendő. A 2-ik év végén jegyezze meg a tanító, hogy taníthatlan, mire egy — az iskolaszéki elnökből, orvostól, s a tanítóból álló bizottság vizsgálja meg az illetőt s határozza el, hogy taníthatlan-e valóban vagy sem? Egy évre zárandó-e ki vagy többre, vagy véglegesen?

Mintán azonban az egyesület ilyenmű harározatai csak irányadók lehetnek, kötelező erővel senkire nézve sem bírnak, egyesületünk abban állapodott meg, hogy:

3. Kéressék fel a nm. vallás- és közoktatásügyi m. k. miniszter ur ő nagyméltósága, hogy az 1868. 38. törvénycikk 3. §-ának végrehajtását illetőleg részletes s z a b á l y r e n d e l e t e t kegyeskedjék kibocsátani.

Ezen életbevágó, de fényes tárgyra vonatkozólag tehát egyesületünk kezdeményezőleg lépett fel.

(Vége következik.)

A »csongrád-megyei egyesült tanítótestületek« (Alf. tan.) mindszent-szegevári fiók-egylete f. évi okt. hó 2-án tartá meg őszi gyűlését Mindszenten az árpolda helyiségi iskolában. Miután elnök — üdvözölvén a s szép számmal egybegyűlt tagokat — a gyűlést megnyitottnak nyilvánító

a mult ülés jegyzőkönyve olvastatott fel; melynek 6-ik számu határozata értelmében a szegvári tagok előterjesztették jelentésüket a fiók-egylet pénztári állásáról. E szerint az egylet bevétele 1879. okt. 2-ig 15 frt 80 kr., kiadása 6 frt 84 kr., a be nem fizetett tagsági díjak tesznek 62 frt 90 krt. Erre felszólították az egylet tagjai, hogy tagsági díjaikat még ez év folytán az egylet pénztárába mulhatatlanul befizessék. A pénztári készlet pedig szaklapokra fordíttatni határoztatott.

Birálati jelentés olvastatott fel »a bojtár és a sas« című olvasmány kezelésének kidolgozatairól. Minta - tanítást tartottak Beszédes István szegvári és Opid Lőrinc mindszeni tanítók. Amaz a házi-iparból, — szép sikerrel előadván gyakorlatilag a gyermekek előtt a vesszőkírákást, borsó - munkákat, kitűzést, papírfűzést és szalmafonást; emez pedig a gyümölcsfák nemesítésének némely módját mutatta be ugyancsak gyakorlatilag. Fölolvasást tartott Gelsy Péter mindszeni tanító a házi-iparból, melyet a gyűlés elfogadván, felkérte egyuttal értekezőt, hogy a jövő gyűlésen mutassa be gyakorlatilag a kosárfonást vagy a kefekötést.

Gelsy Péter egyl. tag indítványára Vimmer Károly mindszeni iskolaszéki elnök, a fiók-egylet s egyáltalán a tanügy érdekében szerzett érdemeinél fogva, az egylet tiszteletbeli tagjává választatott.

A jövő, azaz 1880. ápril hó első csütörtökén tartandó gyűlésre tárgyul kitűzettek: 1. Értekezés az énektanításról a népiskolában. (Kiss János, szegv. tan.) 2. Minta-tanítás az alkotmánytanból. (Hám János, mindsz. tan.) 3. Referáda a hazai szaklapokban addig megjelenendő jelesebb cikkekről. (Beszédes J.) 4. Gyakorlati tanítás a házi-iparból. (Gelsy P.)

Szegvártt, 1879. okt. 7-én

Hatvani E.

Elnöki jelentés a »Budapesti tantestület VIII. kerület körének 1878/9-ik évi működéséről.

Ez évi köri működésünkről szóló ezen harmadik évi jelentésünket is van szerencsém e lapok becses hasábjain közzétenni.

Főszlyt fektettünk most is az alapszabályban előirt tanulságos módszertani próbatanításokra, a melyeket mindannyiszor beható kritika követett. Megvitattatott az iskola bel- és küléletére vonatkozó nem kevésbé fontos több paedagogiai tétel. Végre módszertani felolvasás is tartatott. De lássuk részletesen is.

I. Próbatanítást tartottak: 1. F e t t i c h Károly az elemi V. osztályban a természettan köréből »A fuvószelep«-et ismertette. 2. R o m o t s a Emma szintén az V. osztályban tartott próbatanítást »a fogalmazásról«.

II. Az V. ker. tanítói kör abbeli indítványát, hogy a főv. hatósági utasítások 60. §-sa, a mely a heti konferenciákról szól, megváltoztassék és helyettök haviak léptessenek életbe, a kör elfogadta.

Ezzel kapcsolatban a Lakits féle »kérdő iv« alkalmazását a konferenciákról megkivánt kimutatásokra célszerűnek ismeri el és azt részleteiben is elfogadja. Előadó volt Dienszt István.

III. Ugyancsak az V. ker. tanítói körnek azon indítványa is, hogy a főv. hatóság kéressék föl, miszerint alkalmas olvasókönyvek irására pályadíjat tűzzön ki, elfogadtatott; mert a jelenleg alkalmazásban lévő olvasókönyveink egyik sem felel meg helyi viszonyainknak a) tartalmára,

b) irányára, c) beosztására, d) nyelvezetére való tekintetből . . . S még hozzátéve, hogy némelyeket kivéve ugyanaz, áll a többi tankönyvekre nézve is. Előadó: Schneider János.

IV. Az aradvidéki tantestületnek az orsz. tan. szövetség ügyében közlött indítványok tárgyalásába e kör nem bocsátkozott s a napirendről letétetett. Előadó volt Adámy Béla.

V. Az I. ker. tanítói körnek azon indítványát, hogy az el. iskola V. és VI. oszt. tanulók bizonyítványai egyenértékűek legyenek a polgári iskola I. és II. osztálybeliékével, a kör elvetette. Előadó volt Adámy Béla.

VI. Révész Béla módszertani felolvasást tartott a természetrajznak tanításáról az elemi iskolában. A felolvasó által kifejtett helyes nézeteket és elveket a kör magáévá tette.

VII. A főv. tanítói nyugdíjügyben tartott rendkívüli ülésünkben örömmel konstatáltatott, hogy ezen általunk kezdeményezett ügy a hatóságánál eddigelé ugyan kedvező stádiumban van, mindazonáltal, hogy az a fővárosi közgyűlés által is úgy fogadtassék el, a főv. képviselőket is meg kell ügyünknek nyernünk, mivelből 3—3 tagu küldöttség bizatott meg, hogy a körükben lakó képviselőket kérjék föl. Ugyancsak elhatároztatott az is, hogy ugyan e célból kerestessenek meg az iskolaszékek és a kerületi előjáróság is.

VIII. Kilicsuk László egy »Tizedik fejezet« című humoros rajzot, a melyben a »a jobb idők« tanítói alakjainak festése céloztatott, olvasott fel.

IX. Barczen János abbeli indítványa is elfogadtatott, hogy a kör üléseiről vezetett jegyzőkönyvekben nemcsak a jelen volt, de a hiányzó tagok nevei is ki fognak tétetni.

A tantestületi tagsági díjat a lefolyt évben 8-an nem fizették meg. A begyűlt összeg 25 frt.

E kör a lefolyt évben tartott négy rendes és egy rendkívüli ülést.

A kör tisztviselői voltak: Elnök: Kálnay Nándor, alelnök: Jablonszky Nándor, jegyzők: Nagy Lajos, később Révész Béla és Márky Ida, pénztárnok: Spanberger Alajos.

Központi választmányi tagokká lettek: Kilicsuk László és Körmöndy Gyula.

Budapest, 1879. szeptember 15.

Kálnay Nándor,
körelnök.

A budapesti tanító-testület IX. ker. köre e hó 4-én tartá alakuló ülését. Az egyhangulag megválasztott tisztviselők következők: elnök: Vajdafi Gusztáv; alelnök: Pédergy Gyula; jegyzők: Nagy Lajos és Weiszberger Antónia; pénztárnok: Eller Ferencz; központi választmányi tagok: Glatz György és Burián Mari. Ezután még néhány indítvány nyert elintézést; nevezetesen: Glatz Györgyé, hogy a mulasztások a mulasztási naplóknak is óránként mutattassanak ki; Stix Hermináé, hogy az érdemsorozatra catalogus adassék ki, elfogadtattak s a többi köröknek megvitátás végett megküldetnek. Ursprung

József indítványa — mely az üléseket hanyagul látogató tagokat az által véli serkentetni, hogy a jegyzőkönyvbe a hiányzók névsora is felvéteessék, a kör által elfogadtatott.

Evvel az ülés véget ért.

Nagy Lajos,
jegyző.

*

Évi jelentés a budapesti tanító-testület IX. ker. körének 1878 — 9. évi működéséről.

A legutóbb lefolyt évben is körünk működését oda irányítá, hogy az alapszabályokban jelzett célt lehetőleg érvényre emelje, nem hagyván figyelmen kívül saját érdekünket sem.

Körünk az utolsó évben három gyűlést tartott, melyeknek többé-kevésbé fontos tárgyai rendes elintézését nyervén, azokat itt egybeállítva, a következő képet van szerencsénk a gyűlés elé terjeszteni.

Az 1-ső tisztújító-gyűlés levén, az elnöki jelentésen kívül semmi fontosabb tárgyat sem ölelt fel, róla mi lényegeset sem jegyezhetünk ide.

A 2-ik gyűlésnek legnevezetesebb tárgya volt nyugdíj-szabályzatunk kivitele iránt megindítandó módok és eszközök. Ebbeli célunk elérésére leghathatósabb módnak tartván a főv. bizottsági tagoknak bizottságilag való felkeresését és ügyünk támogatására való felkérését. Miért is a bizottságok önkényes ajánkozás útján megalakulván, a gyűlés határozatának foganatosítására kiküldettek s működésük eredményéről kedvező jelentést adtak be.

A 3-ik gyűlésnek tárgyai már inkább megérdemlik a felemlítést. Ugyanis a VII. ker. körnek indítványa a havi értesítőknél negyedévekkel leendő változtatása iránti indítványát hozzájárulólag tudomásul vettük. — »Többeknek azon indítványa, melyszerint Ó Felsőgeiknek 25 éves házassági jubileuma iskoláinkban is megtartassék, valamint a tabáni tantestületnek a népiskolai V. és VI. osztályok bizonyítványainak a polgári iskola I. és II. osztályaiéval leendő egyenjogusítása iránti indítványa szintén a gyűlésben nyertek elintézését.

Ez alkalommal Ursprunger József tagtárs tartott egy csinosan kidolgozott értekezést e tétet felett: »Miként gyógyítható az önfejű gyermek.« Mely éljenzéssel fogadtatott s megvitatás végett a többi köröknek is megküldetett.

Itt azonban a gyűlésnek látogatását illetőleg nem lehet felemlitetlenül hagynunk ama egyes tagok részéről mutatkozó közönyt, melylyel sem önmaguknak hasznót, sem pedig körünknek dicsőséget nem szereznek.

Midőn köszönetünknek őszinte kifejezést adnánk ama szives támogatásért, melylyel a tisztelt kör részéről találkozni szerencsénk volt, azon óhajunk nyilvánítása mellett adjuk be lemondásunkat: vajha az ujonnan megválasztandó tisztviselőség kedvezőbb jelentéssel lephetné meg számadó gyűlésében a kör tisztelt tagjait.

Budapest, 1879. otk. 4-én.

Vajdady Gusztáv s. k.
a kör elnöke.

Wascher József s. k.
a kör jegyzője.

Irodalom.

— Megjelent s Kecske métn Salamon Antal könyvárusnál megrendelhető: **Imák** protestáns növendékek számára. — Ezen imagyűtemény célja: együtt adni a növendékek kezébe mindazon imákat, melyekre azoknak az I—VI. népiskolai tanfolyamban szükségök leend. Ára 12 kr.

— Pestalozzi válogatott **Paedagogiai munkái**. Fordította és magyarázatokkal ellátta. Zsengeri Samu. Ára 50 kr. Budapest. 1876 A fordító sajátja. Megrendelhető a szerzőnél Budapest, V. kerület fő-ut 12. szám.

— **Lágyok lapja**. Felelős szerkesztő és laptulajdonos D o l i n a y Gyula. Előfizetési ár: egész évre 4 frt, félévre két forint, mely összeg a kiadóhivatalba (Budapest, IV. k. koronaherceg-utca 3. szám) intézendő.

— **Emlék-könyv**. Pázmány H o r v á t E n d r e születése százados évfordulati ünnepélyének emlékére. A költő tisztelőinek kedveskedésül nyújtja N o g á l l K á r o l y, ozorói vál. püspök, pápóci prépost, győr-székesegyházi kanonok. Tartalma: Horvát Endre százados emlék-ünnepe, V a r g y a s Endrétől. — Pázmány Horvát Endre élet- és jellemrajza, M é r y Eteltől. — Egyházi beszéd, H o r v á t h Lajostól. — Emlékbeszéd, S z á s z Károlytól. — Koszoru, K i s f a l u d y Árpádtól. — Cipruslombok, N y u l a s s y Antaltól. A csinos kiállítású mű 222 lap.

V e g y e s e k.

— Az óbudai rabbit a prágai izraeliták főabbijokká választották. Őszintén kívántuk a rabbi urnak ezen előléptetést, annyival is inkább, mivel Ó-Budán iskolai ügyben sok galibának ő volt az okozója. A tanítóknak, ahol csak lehetett, ártott. A magyarosodást (maga is csak töredezetten beszélve a nyelvet) legkevésbé sem mozdította elő. Ó-Budán 26 évig működött s ezen idő alatt csupán kétszer sz ó n o k o l t (!) magyarul. Az iskolai heti szünnapnak szombatra történt áttételét leginkább ő erőszakolta ki. No de csak hogy elmegy, minden bűnét megbocsátjuk. Szerenés: utat és sok örömet kívánunk neki.

— Az első boszniai gimnázium egy hónap múlva nyílik meg Szerajevóban. A megnyitandó tanintézet 4 osztályu nyilvános gimnázium lesz, mely tartományi költségen tartatik fenn. Tannyelv a boszniai, latin betűkkel. Igazgató és tanító csak osztrák magyar alattvaló vagy boszniai és hercegovinai származásu ember lehet. Az iskolai év okt. 1-től jul. 31-ig tart.

— Paulovits László, a fővárosi II. ker. iskolaszék elnöke, leköszönt ezen hivataláról, mivel a tantestületi konferencia-szobát a fővárosi tanács az iskolaszék megkérdezése nélkül fordította más célra. Ugy halljuk, párhuzamos IV-ik osztály lett a konferenciaszobából.

— Patrubány Gergely budapesti főorvos a közigazgatási bizottság legutóbb tartott ülésében azt indítványozta, hogy az elemi népiskola 1-ső és 2-ik osztályába járó növendékek november hótól áprilisig délelőtt 9 órakor legyenek kötelesek az iskolában megjelenni s tartson a tanítás 11 óráig. Mondanunk sem kell, hogy ezen indítvány megtételére egészen sé g i s z e m p o n t o k készítették a főorvos urat.

— A budapesti II. kerületi polgári fiúiskola igazgatója a tanítói kar nevében a tanácshoz oly értelmű kérvénnyel járult, hogy a délutáni tanórák törültsessenek, illetőleg délelőttre tétessenek át, s a tanító 8—12-ig vagy d. u. 1 óráig terjedjen.

*** Szerkesztői üzenetek. V. B. L. urnak Gy u r ó n. Levelét örömmel vettem. Bár gyakrabban szerencsétlene leveleivel s önálló dolgozataival! A derék „Vertesaljai tanítói-egylet“-től is sokat várok. — H. F. urnak Budapest. A mi késik, nem mulik. Dolgozatára hamarosan rákerül a sor. — K. K. urnak Csepelben. Levelét megkaptam. Az egy-letit tagdíjat átadtam pénztárnokunknak. Egyéb kívánságát is teljesítettem. — L. B. urnak Tisza-Polgárott. A lap ezentul rendesebben fog expediatni. — O. Gy. urnak Nyiregyházán. Levelének vétele után azonnal intézkedtem. — N. Gy. urnak K.-K.-Majsán. A jövő számban.

Weiszmann Testvérek könyvnyomdája- és kiadóhivatalában

megjelenik és kapható

A MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETE

A NÉP SZÁMÁRA.

Nagy Lajos halálától folytatja Dr. SZALAY JÓZSEF.

Uj történelmi mű

arcz- és csataképekkel, levelek hasonmásaival és térképekkel.

Minden értelmes magyar embernek első kötelessége megismerkedni hazája történetével, mint az ismeretszerzés első és legszükségesebb tárgyával. Mert ha az édes anyatejjel magunkba szívjuk is mindnyájan a hazaszeretetet, de ez a szeretet csak akkor izmosul forró, tántoríthatatlan ragaszkodássá, ha nemzetünk történetéből látjuk a felénk intő példákat: ha megismerjük a nagy Hunyadiakat, a Zrinyiek lelket emelő önfeláldozását, a Bethlenek ügyes politikáját, a Rákócziak magasztos honszerelmét.

Nemzetünk viszontagságos multját sok becses mű tárgyalja, tudósaink napról napra több eddig homályban volt lapjára derítenek buzgó kutatásaik alapján új fényt, de nincs oly mű irodalmunkban, mely minden ezen kutatások felhasználásával, de mégis önálló ítélettel, egyszerű világos nyelven, népies előadásban beszélné el történetünket.

Ezek az okok vezéreltek bennünket »Magyarország Történeté«-nek kiadására, bár jól tudjuk, hogy az tetemes anyagi áldozattal jár. De szükséges, lézagpótló voltát tekintve, szívesen hozzuk meg ezt az áldozatot hazai művelődésünk érdekének és bizunk olvasó-közönségünkben, hogy pártfogásával előmozdítja törekvésünket. Második sorban azt tartotuk szemünk előtt, hogy a munka árát a lehető legolcsóbbra szabjuk, hogy azt mindenki megszerezhesse, mert a magyar nemzet történetének egy magyar ember házában sem szabadna hiányzani.

A »Magyar Nemzet Története« előfizetői számára az alulírt kiadóhivatal egy **pompás történelmi festményről** gondoskodott, mely Molnár József ismert akad. festőnk egyik kiváló műve és

»Széchy Dezső feláldozza magát Róbert Károly királyért«

ezimmel a magy. nemzeti Muzeum legszebb és legbecsesebb műremeke, között foglal helyet. E festményt izléses arany-rámába foglalva előfizetőinknek 4 frt utólagos fizetés mellett adjuk, más uton nem is kapható.

Megrendelési föltételek: A »Magyar Nemzet Története« 30—32 füzetben jelenik meg százötvennél több képpel, melyek közt arczképek, csataképek, levelek hasonmásai és térképek is lesznek.

Eddig már 13 füzet jelent meg; a többi füzetek gyorsan követik egymást s havonkint két füzet kerül ki a sajtó alól. A füzetek kiállítása nagy 8-rét alakban nálunk szokatlan diszszel történik, noha egyes füzet ára csakis 30 kr., postai szétküldéssel 35 kr.

Megrendeléseket elfogad minden könyvárus, a hol egyes füzetek is kaphatók.

Weiszmann Testvérek

könyvnyomdája és könyvkiadóhivatala

Budapest, Ferencz-Józseftér 8. sz.

Budapest, Weiszmann testvérek könyvnyomdája.